

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

 А.В. Васильєв

Введено в дію наказом ректора
№ 0040-І від « 17 » січня 2015 р.

ЦІЛЬОВА КОМПЛЕКСНА ПРОГРАМА
«Мовна політика та її реалізація, у тому числі через
підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами
та співробітниками - один із чинників успішності
університету у міжнародному науково-освітньому просторі»

Суми 2014

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.2
СумДУ		Версія-01

ЗМІСТ

1 Вступ. Міжнародна система рівнів володіння іноземними мовами	2
2 Мета програми	4
3 Аналіз стану викладання іноземних мов в університеті	4
4 Програми наскрізної підготовки студентів з англійською мовою навчання	7
5 Стан володіння іноземними мовами співробітників та викладачів кафедр, інших структурних підрозділів університету.....	9
6 Діяльність центрів мовної підготовки.....	17
7 Академічна мобільність, закордонні стажування. Залучення іноземних фахівців до діяльності університету.....	19
8 Висвітлення діяльності університету в іншомовних виданнях та web-просторі.....	22
9 Основні заходи реалізації Програми	25

1 ВСТУП. МІЖНАРОДНА СИСТЕМА РІВНІВ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ

«Концептуальними засадами діяльності Сумського державного університету, стратегією розвитку на 2010-2020 роки, заходами реалізації та прогностичними показниками (оновлена редакція)» ставиться завдання розбудови його як університету європейського рівня за стилем, за технологіями, за якістю наукових та освітніх послуг. Досягнення такого рівня неможливе без активної міжнародної інтеграції університету у світовий науково-освітній простір, що, насамперед, передбачає розвиток міжнародної наукової діяльності та надання конкурентоспроможних освітніх послуг.

Серед інших чинників, які сприяють вирішенню цих завдань, надзвичайно важливим є високий рівень володіння особами, що навчаються, науково-викладацьким, науковим складом та іншими співробітниками університету іноземними мовами, перед усім англійською.

Входження України до європейської спільноти ставить вимоги вільного володіння більшістю громадян держави іноземними мовами, як основи для економічної, соціальної та культурної євроінтеграції. Окрім англійської вивчення ще однієї іноземної мови є пріоритетним у програмі ЄС щодо співробітництва у сфері освіти та тренінгів, яка була прийнята в червні 2009 р. на засіданні Ради міністрів освіти країн - членів ЄС. На досягнення цієї мети спрямована політика у сфері навчання іноземним мовам, яка є окремим напрямом мовної політики ЄС – Language Learning Policies.

В університеті необхідно створити всі умови для приведення системи навчання іноземних мов у відповідність до загальноєвропейських вимог, які викладено у «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» (Рада з питань співпраці в галузі культури, Комітет з освіти, відділ сучасних мов, Страсбург) та у «Програмі з англійської мови для професійного спілкування». - Київ, 2005, рекомендованої МОН України, Лист МОН 3;14/18.2-481 від 02.03.2005р.

Ці програмні документи визначають базові поняття, вимоги, класифікатори,

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.3
СумДУ		Версія 01

прийняті у сфері навчання англійської мови в ЄС та необхідні як орієнтири для розробки навчальних планів та програм, навчальних курсів, навчально-методичних матеріалів і матеріалів для контролю знань, вмінь та навичок студентів. Насамперед це - система рекомендованих рівнів володіння іноземною мовою (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Міжнародна система рівнів володіння іноземною мовою

А (елементарний користувач)	A1 - інтродуктивний або «відкриття»
	A2 - середній або «виживання»
В (незалежний користувач)	B1 - рубіжний
	B2 - просунутий
С (досвідчений користувач)	C1 - автономний
	C2 - просунутий

За рекомендацією Комітету Ради Європи з питань освіти (1998 р.) випускники навчальних закладів за нефілологічними спеціальностями мають володіти професійно-орієнтованими іншомовними навичками в усіх видах мовленнєвої компетенції, рівень яких повинен відповідати рівню C2 після закінчення бакалавратури (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

<i>Рік навчання у бакалавраті</i>	<i>Рівень володіння іноземною мовою</i>
Перший	B1
Другий	B2
Третій	C1
Четвертий	C2

Відповідно до Державного стандарту базової та повної середньої освіти в Україні від 2004р. рівень володіння мовами випускників загальноосвітніх навчальних закладів має відповідати рівню A2-B1. Починаючи з 2004 р. було передбачено певний перехідний період, протягом якого рівня B1 мала досягти більшість випускників. На перехідний період було передбачено, що ВНЗ повинні пропонувати факультативні (понад обсяги, встановлені навчальним планами) мовні курси з тим, щоб підняти рівень володіння іноземними мовами своїх студентів з рівнем A1 і A2 до рівня B1 перш ніж вони почнуть вивчати обов'язковий курс за професійним спілкуванням. Нижче наведено орієнтовну необхідну для таких мовних курсів кількість аудиторних годин (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Обсяги аудиторних годин факультативних (понад обсяги навчальних планів) мовних курсів у залежності від вступного рівня студентів

<i>Цільовий рівень</i> <i>Вступний рівень</i>	<i>A2</i>	<i>B1</i>	<i>B2</i>	<i>C1</i>
A1	200 год.	400 год.	600 год.	850 год.
A2	0	200 год.	400 год.	650 год.
B1	0	0	200 год.	450 год.
B2	0	0	0	250 год.

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.4
СумДУ		Версія 01

2 МЕТА ПРОГРАМИ

Метою Цільової комплексної програми «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі» (далі Програма) є:

- ✓ впровадження концепції викладання іноземних мов, яка орієнтована на вимоги «Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання», у тому числі досягнення випускниками ОКР «бакалавр» рівня володіння іноземною мовою B2, випускниками ОКР «магістр» - рівня C1, випускниками аспірантури – рівня C2;
- ✓ збільшення кількості спеціальностей, навчальних дисциплін, з яких навчальний процес проводиться англійською мовою за різними формами навчання;
- ✓ створення перекладацького центру та подальший розвиток лінгвістичних центрів англійської, німецької, польської, французької та інших іноземних мов, діяльність яких, в тому числі, спрямована на підвищення частки та рівня володіння іноземними мовами всіх суб'єктів університету.

Серед інших актуальним також є завдання підвищення кадрового потенціалу профільних кафедр підготовки з іноземних мов, які забезпечують навчальний процес зі студентами та аспірантами, навчання на різних курсах підвищення рівня володіння іноземними мовами співробітниками та викладачами університету.

Крім зазначених напрямків реалізації Програми важливим є аналіз впливу чинників, які опосередковано, але суттєво впливають на підвищення рівня володіння іноземними мовами і, як наслідок, на успішність університету у міжнародній діяльності. Зокрема, Програмою передбачається проводити аналіз наступних основних комплексних індикаторів реалізації мовної політики в університеті:

- ✓ частка осіб, що навчаються, та працівників університету, які в достатній мірі володіють іноземними мовами;
- ✓ стан та рівень наукових публікацій науковців університету англійською мовою, у тому числі в іншомовних виданнях;
- ✓ рівень представлення університету в іншомовному Інтернет-просторі;
- ✓ рівень різних форм академічної мобільності студентів та аспірантів, закордонних стажувань науковців та викладачів;
- ✓ рівень залучення в університет іноземних фахівців – носіїв іноземних мов;
- ✓ частка іноземних студентів (аспірантів) університету, які є носіями англійської мови.

Аналіз зазначених та інших індикаторів дозволяє виконувати оцінку успішності реалізації мовної політики в університеті, що також є складовою даної Програми.

3 АНАЛІЗ СТАНУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УНІВЕРСИТЕТІ

Питання щодо стану викладання іноземних мов в університеті розглядалось на засіданнях вченої (2007 та 2011 рр.) та науково-методичної (2005 р.) рад університету. Основними заходами, метою яких було підвищення рівня володіння іноземними мовами осіб, які навчаються, стали:

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.5
СумДУ		Версія 01

- ✓ запровадження викладання іноземних мов не тільки протягом першого року, а протягом всього періоду навчання в аспірантурі (починаючи з 2007 р. кількість навчальних годин підготовки аспірантів з іноземної мови за весь період збільшено з 140 до 300 годин);
- ✓ включення іноземної мови до навчальних планів підготовки магістрів всіх спеціальностей (додатково 1-1,5 кредитів для більшості спеціальностей, а для спеціальності «Журналістика» - додатково 4 кредити);
- ✓ розширення практики захисту студентами дипломних робіт (проектів) іноземними мовами тощо.

Відповідно до навчальних планів підготовки бакалаврів немовних факультетів іноземна мова є обов'язковою навчальною дисципліною на 1-му та 2-му курсах із загальним обсягом 7 кредитів. Студенти, які досягли певних успіхів у вивченні іноземної мови, після другого курсу мають можливість продовжити її вивчення як дисципліну за вибором з обсягом 4,5 - 9 кредитів: факультет ЕЛІТ та ТЕСЕТ – 4,5 кредити; юридичний факультет - 6 кредитів; медичний інститут – 8 кредитів; ФЕМ – 8 кредитів; спеціальність «Журналістика» - 9 кредитів.

Аналіз табл. 3.1 свідчить, що протягом останнього року відбулося суттєве скорочення чисельності студентів, які продовжили вивчення іноземних мов як дисципліни за вибором після 2-го курсу, що пов'язано з обранням ними інших дисциплін навчального плану.

Таблиця 3.1 - Чисельність студентів нефілологічних спеціальностей, які вивчали іноземну мову як дисципліну за вибором

Факультет (інститут)	Чисельність студентів (% до контингенту студентів)		
	2011-2012 н.р.	2012 -2013 н.р.	2013-2014 н.р.
ЕЛІТ	108 (21)	104 (21)	61 (14)
ТЕСЕТ	97 (22)	60 (13)	73 (16)
ФЕМ	153 (45)	90 (31)	77 (39)
ІФС	85 (100)	67 (100)	56 (100)
Юридичний	0	11 (5)	5 (3)
Медичний	0	0	0
Всього	443 (25)	332 (18)	272 (17)

Збільшилась кількість доповідей студентів іноземними мовами на конференціях з публікацією тез: у 2012 р., 2013 р. і 2014 р. відповідно 168, 150 і 181 доповідей.

Незважаючи на наказ ректора щодо організації захистів дипломних робіт (проектів) іноземними мовами, кількість таких захистів є недостатньою (табл. 3.2). Зокрема, на юридичному факультеті взагалі відсутня практика захисту дипломних робіт іноземними мовами.

Таблиця 3.2 - Кількість дипломних проектів (робіт) за нефілологічними спеціальностями, які захищено іноземними мовами

Факультет	Захищено дипломних робіт (проектів) іноземними мовами		
	2012 р.	2013 р.	2014 р.
1	2	3	4
ЕЛІТ	24	20	26

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.6
СумДУ		Версія 01

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
ТЕСЕТ	10	8	6
ФЕМ	11	15	9
ІФСК	3	5	4
Юридичний	-	-	-
Всього	48	48	45

Аналіз ефективності вивчення іноземних мов в аспірантурі свідчить про необхідність удосконалення змісту навчального курсу, що спрямований на врахування наукової спеціалізації аспірантів. Перспективним вбачається також залучення до аспірантської підготовки з іноземних мов викладачів випускових кафедр, які вільно володіють цими мовами.

Враховуючи загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, досвід інших ВНЗ щодо підходів у викладанні іноземних мов (зокрема, Концепцію викладання іноземних мов у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка), пропонується впровадження наступної структури курсу «Іноземна мова» для нефілологічних спеціальностей університету (табл. 3.3):

Таблиця 3.3 – Структура курсу «Іноземна мова» для нефілологічних спеціальностей університету

<i>Рік навчання</i>	<i>Назва курсу</i>	<i>Обсяги кредитів</i>	<i>Рівень володіння після закінчення курсу навчання</i>
Нормативний курс (обов'язковий)			
Перший	Загальний практичний курс іноземної мови	Відповідно до нормативних обсягів курсу «Іноземна мова»	B1
Поглиблений курс (дисципліна за вибором)			
Другий	Загальний практичний курс іноземної мови	Відповідно до навчальних планів як дисципліна за вибором	B2
Третій	Іноземна мова за професійним спрямуванням		
Четвертий	Іноземна мова за професійним спрямуванням		

Ефективність вивчення іноземних мов ґрунтується на методиках, які передбачають, у тому числі, активне використання технічних засобів, і насамперед інформаційно-комп'ютерних технологій.

У СумДУ діє 5 комп'ютерно-лінгафонних класів, які оснащені необхідним аудіо-обладнанням та ліцензійним програмним забезпеченням NetClassPro та «Діалог Нібелунг». Наявне технічне обладнання дозволяє використовувати комп'ютерний клас як інтерактивне мультимедійне середовище з розширеними можливостями лінгафонної лабораторії для ефективного вивчення іноземних мов, розвитку мовлення, організації групової роботи, проведення презентацій.

Для підготовки до сертифікації за програмами Майкрософт доступні англomовні дистанційні курси за різними напрямками, які надані університету, як учаснику Microsoft IT Academy. На базі СумДУ працює локальна мережева академія Cisco де проводиться підготовка спеціалістів в сфері інформаційних технологій. Основна програма навчання

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.7
СумДУ		Версія 01

ведеться англійською мовою.

Також для навчання та розробки навчальних програм доступні англійськомовні ресурси партерів, ліцензійне програмне забезпечення яких використовується у СумДУ: Autodesk, Intel, Delcam, Corel, Siemens, AnSys, Solid Works, Adobe, CamtasiaStudio та інше.

Середовище системи дистанційного навчання СумДУ для студентів та система розробки навчальних матеріалів мають англійськомовний інтерфейс.

Програмою передбачається створення в університеті центру сертифікації за різними напрямками, в тому числі сертифікації рівня мовних компетенцій. Створення такого центру планується проводитися спільно з ТОВ «Освітньо-Екзаменаційний Центр» (м.Київ) для можливості організації та проведення тестування за програмами провідних світових тестових компаній: Prometric, Pearson VUE, ETS/TOEFL, CASTLE Worldwide и Kryterion. Такий центр надасть можливість проводити тестування з міжнародних екзаменів з іноземних мов (TOEFL та ін.), отримати міжнародні сертифікати, що підтверджує професійне знання відповідних ІТ-продуктів та технологій Відкриття центру сертифікації заплановано на вересень 2014 р.

4 ПРОГРАМИ НАСКРІЗНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ

Спроможність університету запропонувати наскрізне навчання англійською мовою сприяє, у тому числі, зростанню частки іноземних осіб, які навчаються в університеті. В той же час, навчання в університеті значної кількості носіїв англійської мови також сприяє створенню «іншомовної атмосфери».

Вперше підготовка студентів з англійською мовою навчання розпочата в університеті у 2004 р. році за спеціальністю «Лікувальна справа». Розширення переліку напрямків підготовки (спеціальностей) з викладанням англійською мовою проводиться у відповідності до плану впровадження в університеті викладання англійською мовою за напрямками підготовки (спеціальностями) та формами навчання.

З 2014 р. планується підготовка студентів з англійською мовою викладання окремих дисциплін за спеціальністю «Якість, стандартизація та сертифікація» із введенням спеціалізації «Гармонізація міжнародних стандартів та переклад в галузі технічного регулювання», що в першу чергу орієнтований на підготовку українських студентів, які вже володіють англійською мовою (як правило, це випускники філологічних спеціальностей). Підготовка фахівців такого спрямування обумовлена процесами асоціації України з країнами ЄС.

Нижче приведена динаміка змін кількості студентів, які навчались англійською мовою станом на 1 січня відповідного року.

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.8
СумДУ		Версія 01

Таблиця 4.1 - Кількість студентів з англійською мовою навчання станом на 1 січня

Інститу т (ф-т)	Курс навчання																		Всього по університету		
	1			2			3			4			5			6					
	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
МІ	89	43	47	14 4	82	41	78	12 2	73	55	67	11 6	59	58	69	51	51	69	47 6	42 3	41 5
ФЕМ	3	2	12	4	5	2	3	4	5	0	3	4	0	0	4	0	-	-	10	14	27
ЕЛІТ	9	3	10	5	7	2	0	0	8	0	0	5	0	0	0	0	-	-	14	10	25
Всього по ун-ту	10 1	48	69	15 3	94	45	81	12 6	86	55	70	12 5	59	58	73	51	51	69	50 0	44 7	46 7

Окремим показником, який характеризує «іншомовне середовище» в університеті, є кількість іноземців з країн, у яких англійська мова є однією з державних мов і які навчаються в університеті (таблиця 4.2).

Таблиця 4.2 - Кількість осіб, які навчаються в університеті з країн, в яких англійська мова є державною

№	Країна	Станом на:		
		01.01.2012 р.	01.01.2013 р.	01.01.2014 р.
1	2	3	4	5
1	Австралія	1	-	-
2	Великобританія	-	-	1
3	Гана	12	15	26
4	Замбія	15	15	13
5	Індія	9	8	4
1	2	3	4	5
6	Камерун	9	7	7
7	Кенія	11	6	6
8	Ліберія	-	1	-
9	Маврикій	1	1	1
10	Нігерія	153	145	167
11	Пакистан	1	1	1
12	Сьєрра-Леоне	1	-	-
13	Судан	33	32	20
14	Танзанія	43	46	43
15	Уганда	6	2	2
Всього		295	279	291

Окремим важливим заходом, що сприяє підвищенню рівня володіння українськими студентами іноземних мов, є формування спільних з іноземцями навчальних груп з англійською мовою викладання. Станом на 01.01.2014 р. кількість таких студентів на факультеті економіки та менеджменту становила 15 осіб, на факультеті ЕЛІТ – 6 осіб.

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.9
СумДУ		Версія 01

5 СТАН ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ СПІВРОБІТНИКІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДР, ІНШИХ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ УНІВЕРСИТЕТУ

У 2003 р. в університеті розпочата програма підготовки викладачів та співробітників до викладання дисциплін англійською мовою, яка реалізується на факультеті підвищення кваліфікації та післядипломної освіти (ФПК ПО). Щорічно в університеті затверджується план підготовки ПВС на курсах з англійської мови для викладання всіх навчальних дисциплін напряму підготовки (спеціальності), який, як правило, передбачає дворічний термін підготовки викладача до початку його викладання англійською мовою. Підготовку з кожної навчальної дисципліни проходять не менше 2-х викладачів. Другий рік навчання викладача завершується підготовкою необхідних навчально-методичних матеріалів англійською мовою (навчальна програма, регламент, конспект лекцій тощо) і обов'язковим його тестуванням на відповідність до рівня володіння мовою. Проведення занять на курсах мовної підготовки забезпечують викладачі кафедри іноземних мов. Успішне завершення курсів мовної підготовки (підготовка навчальних матеріалів англійською мовою) є підставою для зарахування викладачу певної кількості балів накопичувальної системи обрахування основних результатів підвищення кваліфікації («Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників СумДУ», введено в дію наказом ректора № 848-I від 12.11.2012 р.).

Питання зменшення обсягів навчального навантаження викладачів на період проходження ними курсів мовної підготовки та врахування інтенсивності праці при викладанні іноземною мовою системно враховані в «Положенні про розрахунок штатних одиниць кафедр та оплату праці викладачів, які проводять навчальний процес англійською мовою (нова редакція)» (затверджене вченою радою університету 23.06.2011 р.).

Нижче приведена інформація про загальну кількість осіб ПВС, які успішно завершили таку підготовку.

Таблиця 5.1 – Інформація щодо вивчення англійської мови викладачами СумДУ у рамках програм підвищення кваліфікації за 2003-2014 р.р.

№ з/п	Кафедри базового ВНЗ	Загальна кількість осіб ПВС на кафедрі	К-сть осіб, які успішно завершили програму (% від загальної кількості осіб ПВС)
1	2	3	4
ІФСК			
1.	Філософії, політології, та інноваційних соціальних технологій	17	8 (47)
	Всього по факультету	17	8 (47)
ЕЛІТ			
2.	Електроніки та комп'ютерної техніки	12	2 (2)
3.	Загальної та теоретичної фізики	13	2 (15)
4.	Комп'ютерних наук	50	27 (54)
5.	Математичного аналізу і методів оптимізації	15	3 (20)
6.	Моделювання складних систем	17	6 (35)
7.	наноелектроніки	8	6 (75)
8.	Прикладної та обчислювальної математики	12	5 (42)

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.10
СумДУ		Версія 01

1	2	3	4
9.	Прикладної фізики	12	2 (17)
	Всього по факультету	139	53 (38)
ТеСЕТ			
10.	Загальної хімії	7	3 (43)
11.	Опору матеріалів і машинознавства	7	3 (43)
12.	Прикладного матеріалознавства та технології конструкторських матеріалів	14	1 (7)
13.	Прикладної гідроаеромеханіки	20	1 (1)
14.	Прикладної екології	24	5 (21)
15.	Технічної теплофізики	12	1 (8)
	Всього по факультету	84	14 (47)
ФЕМ			
16.	Економіки та бізнес-адміністрування	39	14 (36)
17.	Економічної теорії	13	17 (131)
18.	Маркетингу та управління інноваційною діяльністю	18	9 (50)
19.	Управління	42	26 (62)
20.	Фінансів та кредиту	33	20 (60)
	Всього по факультету	145	86 (59)
Юридичний			
21.	Історії	6	2 (33)
	Всього по факультету	6	2 (33)
МІ СумДУ			
22.	Акушерства та гінекології	12	8 (67)
23.	Анатомії людини	11	5 (45)
24.	Біофізики, біохімії, фармакології та біомолекулярної інженерії	10	5 (50)
25.	Внутрішньої медицини післядипломної освіти	16	5(31)
26.	Загальної хірургії, радіаційної медицини та фтизіатрії	18	6 (33)
27.	Інфекційних хвороб з епідеміологією	9	6 (67)
28.	Нейрохірургії та неврології з курсами психіатрії, наркології, дерматовенерології, професійних хвороб, клінічної імунології, алергології	10	3 (30)
29.	Ортопедії і травматології з курсами анестезіології та інтенсивної терапії, урології, отоларингології, невідкладних станів, офтальмології	11	4 (36)
30.	Патологічної анатомії	10	5 (50)
31.	Педіатрії з курсом медичної генетики	9	2 (2)
32.	Педіатрії післядипломної освіти з курсами пропедевтичної педіатрії і дитячих інфекцій	10	3 (30)
33.	Фізіології і патофізіології з курсом медичної біології	10	9 (90)
34.	Хірургії з дитячою хірургією з курсом урології	19	3 (16)
35.	Фізичного виховання і спорту	26	3 (12)
	Всього по медичному інституту	181	67 (41)
	Всього по університету	566	220 (39)

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.11
СумДУ		Версія 01

Таблиця 5.2 Інформація про вивчення англійської мови на курсах ФПКПО співробітниками окремих структурних підрозділів університету

№ з/п	Підрозділ	Загальна кількість співробітників підрозділу	Кількість осіб, які завершили навчання (% від загальної к-сті)
1.	Бібліотечно-інформаційний центр	50	12 (24)
2.	Деканат факультету ЕЛІТ	5	1 (20)
3.	Деканат факультету ФЕМ	6	2 (33)
4.	Департамент міжнародної освіти	7	2 (29)
5.	Навчально-методичний відділ	3	1 (3)
6.	Організаційно-методичний центр технологій електронного навчання	23	2 (9)
7.	Центр інформаційних систем	13	1 (8)
	Всього по університету	107	21 (20)

Загальна кількість осіб в університеті, які успішно завершили одно або дворічну підготовку з іноземної мови за період з 2003 р. складає 251 особу (таблиця 5.3).

Таблиця 5.3 – Інформація щодо вивчення англійської мови викладачами та співробітниками університету у рамках програм підвищення кваліфікації за навчальними роками

Назва підрозділу	Кількість осіб
1	2
2003-2004 н.р. – 13 осіб	
Медичний інститут СумДУ	6
ІФСК	4
Юридичний факультет	1
ТеСЕТ	1
ЕЛІТ	1
2004-2005 н.р. – 2 особи	
Медичний інститут СумДУ	1
ІФСК	1
2005-2006 н.р. – 11 осіб	
Медичний інститут СумДУ	11
2006-2007 н.р. – 5 осіб	
Медичний інститут СумДУ	5
2007-2008 н.р. – 17 осіб	
Медичний інститут СумДУ	17
2008-2009 н.р. – 0 осіб	
2009-2010 н.р. – 38 осіб	
Медичний інститут СумДУ	8
ІФСК	2
ФЕМ	16
ТеСЕТ	3
ЕЛІТ	9
2010-2011 н.р. – 35 осіб	
Бібліотечно-інформаційний центр	1
ІФСК	1
ФЕМ	5
ТеСЕТ	7
ЕЛІТ	20
Юридичний факультет	1
2011-2012 н.р. – 49 осіб	
Бібліотечно-інформаційний центр	11

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.12
СумДУ		Версія 01

I	2
Департамент міжнародної освіти	2
ОМЦТЕН	2
ФЕМ	24
ТеСЕТ	2
ЕЛІТ	8
2012-2013 н.р. – 23 особи	
Центр інформаційних систем	1
Медичний інститут СумДУ	14
ТеСЕТ	2
ЕЛІТ	6
2013-2014 н.р. – 38 осіб	
Навчально-методичний відділ	1
Кафедра фізичного виховання і спорту	1
ФЕМ	27
МІ СумДУ	2
ТеСЕТ	2
ЕЛІТ	5
2013-2014 н.р. – 18 осіб	
Кафедра фізичного виховання і спорту	2
ФЕМ	16
ЕЛІТ	2

В таблиці 5.4 наведені дані про рівень володіння іноземними мовами професорсько-викладацьким складом кафедр університету (за аналізом особових справ викладачів).

Таблиця 5.4 – Рівень володіння іноземними мовами ПВС кафедр університету

Кафедра	Всього ПВС	Освіта за спец. (іноз. мови)	Рівень володіння		Викладають іноземною мовою
			Володі- ють вільно	Читають і розмовля- ють	
I	2	3	4	5	6
Факультет технічних систем та енергоефективних технологій					
Загальної механіки і динаміки машин	10	-	-	3	-
Загальної хімії	7	-	-	3	3
Опору матеріалів і машинознавства	7	-	-	1	-
Прикладного матеріалознавства та технології конструкційних матеріалів	14	-	-	2	-
Прикладної гідроаеромеханіки	16	-	-	1	-
Прикладної екології	20	-	1	2	-
Процесів та обладнання хімічних і нафтопереробних виробництв	7	-	-	-	-
Технічної теплофізики	10	-	-	2	-
Технології машинобудування, верстати та інструменти	19	-	1	2	-
Всього по факультету	10	-	2	16	3
Факультет електроніки та інформаційних технологій					
Електроенергетики	7	-	-	1	-
Електроніки і комп'ютерної техніки	11	-	-	1	1
Загальної та теоретичної фізики	12	-	1	3	-
Комп'ютерних науки	42	-	-	8	8
Математичного аналізу і методів оптимізації	15	-	-	2	2
Моделювання складних систем	13	-	1	5	3
Наноелектроніки	7	-	1	3	-
Прикладної фізики	10	-	5	7	1

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.13
СумДУ		Версія 01

1	2	3	4	5	6
Прикладної та обчислювальної математики	11	-	-	4	1
Всього по факультету	15	-	8	34	16
Факультет економіки та менеджменту					
Економіки та бізнес-адміністрування	29	-	3	9	9
Економічної теорії	9	-	1	4	1
Маркетингу та управління інноваційною діяльністю	15	-	1	7	-
Управління	31	1	6	20	20
Фінансів	26	-	-	2	-
Всього по факультету	110	1	11	42	30
Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій					
Германської філології	20	20	20	-	-
Журналістики та філології	14	3	3	2	-
Іноземних мови	29	29	29	-	3 (латинська мова)
Мовної підготовки іноземних студентів	21	1	1	4	-
Теорії та практики перекладу	7	7	7	-	-
Філософії, політології та інноваційних соціальних технологій	17	-	-	7	7
Всього по факультету	108	60	60	13	10
Юридичний факультет					
Адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки	12	-	-	1	1
Історії	5	-	-	-	-
Права	13	-	-	1	-
Всього по факультету	30	-	-	2	1
Медичний інститут					
Акушерства та гінекології	11	-	2	7	7
Анатомії людини	11	-	-	6	6
Біофізики, біохімії, фармакології та біомолекулярної інженерії	9	-	1	5	5
Внутрішньої медицини післядипломної освіти	8	-	-	5	5
Гігієни та екології з курсом мікробіології, вірусології та імунології	8	-	1	7	7
Загальної хірургії, радіаційної медицини та фтизіатрії	6	-	-	4	4
Інфекційних хвороб з епідеміологією	6	-	1	5	3
Нейрохірургії та неврології з курсами психіатрії, наркології, дерматовенерології, професійних хвороб, клінічної імунології, алергології	7	-	-	4	4
Ортопедії і травматології з курсами анестезіології та інтенсивної терапії, урології, отоларингології, невідкладних станів, офтальмології	5	-	1	3	3
Патологічної анатомії	10	-	-	8	8
Педіатрії з курсом медичної генетики	6	-	1	3	3
Педіатрії післядипломної освіти з курсами пропедевтики педіатрії і дитячих інфекцій	8	-	-	8	8

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.14
СумДУ		Версія 01

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Сімейної медицини післядипломної освіти з курсами пропедевтики внутрішніх хвороб та ендокринології	7	-	-	5	5
Соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я	5	-	-	4	4
Фізіології і патофізіології з курсом медичної біології	9	-	-	3	3
Хірургії з дитячою хірургією з курсом онкології	12	-	-	5	5
Фізичного виховання та спорту	22	-	-	-	-
Всього по інституту	150	-	7	84	80
Військової підготовка	14	-	-	-	-
Шосткинський інститут					
Економіки підприємств	7	-	-	-	-
Процесів та обладнання хімічних виробництв	5	-	-	-	-
Системотехніки та інформаційних технологій	6	-	-	-	-
Фундаментальних та загальнонаукових дисциплін	10	3	3	-	-
Хімічної технології високомолекулярних сполук	7	-	-	-	-
Всього по інституту	35	3	3	-	-
Конотопський інститут					
Економіки і управління	10	-	-	-	-
Електронних приладів і автоматики	6	-	-	-	-
Математики і інформатики	6	-	-	-	-
Суспільно-гуманітарних дисциплін	4	1	1	-	-
Фундаментальних та загальнонаукових дисциплін	5	-	-	-	-
Всього по інституту	31	1	1	-	-
Всього по університету	716	65	92	191	140

В таблицях 5.5 і 5.6 наведено інформацію про рівень володіння іноземними мовами особами з числа учбово-допоміжного персоналу кафедр, співробітників факультетів та інших структурних підрозділів університету.

Таблиця 5.5 – Рівень володіння іноземними мовами учбово-допоміжного персоналу кафедр університету та співробітників деканату

Кафедра (підрозділ)	Всього УДП	Освіта за спец. (іноз. мови)	Рівень володіння		Викладають іноз. мовою
			Володіють вільно	Читають і розмовляють	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Факультет технічних систем та енергоефективних технологій					
Загальної механіки і динаміки машин	3	-	-	-	-
Загальної хімії	6	-	-	-	-
Опору матеріалів і машинознавства	5	-	-	-	-
Прикладного матеріалознавства та технології конструкційних матеріалів	3	-	-	-	-
Прикладної гідроаеромеханіки	6	-	1	1	-
Прикладної екології	6	-	-	-	-

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.15
СумДУ		Версія 01

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Процесів та обладнання хімічних і нафтопереробних виробництв	4	-	-	-	-
Технічної теплофізики	8	-	-	-	-
Технології машинобудування, верстати та інструменти	9	-	-	-	-
Деканат	8	-	-	-	-
Всього по факультету	58	-	1	1	-
Факультет електроніки та інформаційних технологій					
Електроенергетики	7	-	-	-	-
Електроніки і комп'ютерної техніки	9	-	2	3	1
Загальної та теоретичної фізики	7	-	-	-	-
Комп'ютерних наук	22	-	2	2	2
Математичного аналізу і методів оптимізації	3	-	1	-	1
Моделювання складних систем	7	-	-	1	-
Наноелектроніки	3	-	-	-	-
Прикладної фізики	4	-	-	-	-
Прикладної та обчислювальної математики	5	-	-	1	-
Деканат	7	-	-	-	-
Всього по факультету	74	-	5	7	4
Факультет економіки та менеджменту					
Економіки та бізнес-адміністрування	6	-	1	1	-
Економічної теорії	5	1	2	-	-
Маркетингу та управління інноваційною діяльністю	2	-	-	-	-
Управління	9	2	4	1	4
Фінансів	9	-	2	1	-
Деканат	7	-	-	-	-
Всього по факультету	38	3	9	3	4
Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій					
Германської філології	3	-	1	-	-
Журналістики та філології	9	1	1	1	-
Іноземних мов	6	2	2	-	-
Мовної підготовки іноземних студентів	4	2	2	-	-
Теорії та практики перекладу	3	1	2	-	1
Філософії, політології та інноваційних соціальних технологій	4	1	1	-	-
Деканат	4	-	-	1	-
Всього по факультету	33	7	9	2	1
Юридичний факультет					
Адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки	3	-	1	-	-
Історії	1	-	-	1	-
Права	2	-	-	-	-
Деканат	3	1	1	-	-
Всього по факультету	9	1	2	1	-
Медичний інститут					
Акушерства та гінекології	3	-	-	-	-
Анатомії людини	4	-	-	-	-
Біофізики, біохімії, фармакології та біомолекулярної інженерії	4	-	1	-	1
Внутрішньої медицини післядипломної освіти	5	1	1	-	-

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.16
СумДУ		Версія.01

1	2	3	4	5	6
Гігієни та екології з курсом мікробіології, вірусології та імунології	5	1	1	-	-
Загальної хірургії, радіаційної медицини та фтизіатрії	4	-	-	-	-
Інфекційних хвороб з епідеміологією	2	-	-	-	-
Нейрохірургії та неврології з курсами психіатрії, наркології, дерматовенерології, професійних хвороб, клінічної імунології, алергології	1	-	-	-	-
Ортопедії і травматології з курсами анестезіології та інтенсивної терапії, урології, отоларингології, невідкладних станів, офтальмології	3	2	2	-	-
Патологічної анатомії	3	-	-	-	-
Педіатрії з курсом медичної генетики	2	-	-	-	-
Педіатрії післядипломної освіти з курсами пропедевтики педіатрії і дитячих інфекцій	2	-	-	-	-
Сімейної медицини післядипломної освіти з курсами пропедевтики вн. хвороб та ендокринології	2	-	-	-	-
Фізіології і патофізіології з курсом медичної біології	3	-	-	-	-
Фізичного виховання та спорту	3	-	-	-	-
Хірургії з дитячою хірургією з курсом онкології	3	-	-	-	-
Деканат	10	3	3	3	1
Всього медичному інституту	61	7	8	3	1
Військової підготовки	6	-	1	-	-
Шосткинський інститут	23	-	-	-	-
Конотопський інститут	22	-	-	-	-
Всього по університету	324	18	35	17	10

Таблиця 5.6 – Рівень володіння іноземними мовами співробітників окремих структурних підрозділів університету

Підрозділ	Всього	Освіта за спец. (іноз. мови)	Рівень володіння	
			Володіють вільно	Читають і розмовляють
1	2	3	4	5
ЦЗДВН	26	-	-	4
ФПКПІ	13	-	-	-
ДМО	19	12	12	-
ДДО	8	-	-	-
Бібліотека	54	7	3	2
Відділ міжнар. стосунків	26	12	12	-
Від. по роботі зі студ. мол. в гуртожитках	4	2	2	-
Відділ докторантури та аспірантури	4	-	-	-

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.17
СумДУ		Версія-01

1	2	3	4	5
Навч.-метод. відділ змісту освіти та монітор. навчального проц.	3	-	-	-
Загальний відділ	8	-	-	-
Редакційно-видавничий відділ «Видавництва СумДУ»	6	2	1	1
Відділ кадрів	6	1	1	-
Навчально-організаційний відділ	5	1	1	1
Культурно-мистецький центр	13	-	1	-
ЦНТЕІ	3	1	1	-
ЦІС	11	-	1	6
ЦВВМ	7	-	1	1
Відділ монітор. платних послуг	2	-	1	1
ЦТОІС	24	-	1	2
СГЕО	1	-	-	1
ОМЦТЕН	14	-	-	5
НОВ РПСР	2	-	-	1
Друкарня	8	1	-	1
ВІРД	4	-	-	2
Відділ державних закупівель	2	-	-	2
Юридичний відділ	2	-	-	1

Аналіз наведеної інформації свідчить про суттєву різницю у показниках рівня володіння іноземними мовами як викладачів кафедр, так і співробітників структурних підрозділів університету. Зростання цих показників значною мірою взаємопов'язано з рівнем залучення кафедр до викладання дисциплін англійською мовою, що свідчить про важливість подальшого впровадження в університеті англійських програм.

Важливим фактором, який сприяє успішності реалізації даної Програми є кадровий потенціал кафедр мовної підготовки: іноземних мов, теорії та практики перекладу, германської філології. З метою поліпшення рівня підготовки кадрів вищої кваліфікації, підвищення професійної компетентності ППС, створення ефективного резерву керівного складу кафедр, факультетів, інститутів, ректорату в університеті затверджений Перспективний план роботи з кадрового забезпечення діяльності СумДУ (зі змінами та доповненнями). Аналіз Перспективного плану свідчить про недостатній рівень обсягів підготовки фахівців вищої кваліфікації на кафедрах мовної підготовки. Особливо це стосується кафедри іноземних мов, кадровий склад якої характеризується значною часткою осіб пенсійного віку.

6 ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРІВ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

В університеті додаткові освітні послуги з підготовки з іноземних мов надають Перекладацький навчально-методичний центр (ПНМЦ) кафедри германської філології, Лінгвістичний навчально-методичний центр (ЛНМЦ) кафедри іноземних мов, Лінгвістичний центр департаменту міжнародної освіти (ЛЦ ДМО) (табл. 6.1 – 6.4).

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.18
СумДУ		Версія 01

Таблиця 6.1 - Надання освітніх послуг ПНМЦ кафедри германської філології

Характеристика послуги	Чисельність студентів, які пройшли підготовку		
	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Курси поглибленого вивчення іноземних мов	180	178	234
Науково-методичні курси, що сприяють написанню наукових робіт (для студентів 4-5курсів)	41	-	-
Офіс "Кар'єри"	67	71	93
Офіс "Науки"	-	-	45
Офіс "Подорожей"	-	-	124
Всього за освітніми послугами	288	249	496

Таблиця 6.2 - Надання освітніх послуг ЛНМЦ кафедри іноземних мов

Характеристика послуги	Чисельність студентів, які пройшли підготовку		
	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Курси початкового рівня	312	270	231
Курси середнього рівня	9	28	16
Курси просунутого рівня	10	10	10
Підготовка до екзамєну IELTS	-	-	-
Курси з другої іноземної мови (французької та німецької)	40	12	-
Курси з підготовки до вступу до магістратури	40	80	34
Загальна чисельність студентів, які пройшли мовну підготовку	411	400	291

Чисельність сторонніх осіб, яким ЛНМЦ кафедри іноземних мов надав освітні послуги, у 2012 р. склала 63 особи, у 2013 р. – 79 осіб.

Таблиця 6.3 – Чисельність студентів за факультетами, які пройшли мовну підготовку при ЛНМЦ кафедри іноземних мов за 2011-2013 р.р.

Факультет (інститут)	Чисельність студентів	% до контингенту студентів ф-ту
1	2	3
ЕЛІТ	326	10
ТЕСЕТ	338	13
ФЕМ	250	10
ІФСК*	181	83
Медичний	168	6
Юридичний	39	12
Всього по університету	1302	11

* за спеціальностями нефілологічного профілю

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.19
СумДУ		Версія-01

Таблиця 6.4 - Чисельність слухачів, які навчались на мовних курсах ЛЦДМО

Характеристика курсів	Чисельність слухачів		
	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Курси китайської мови	29 (навчались не при ЛЦДМО)	30	42
Курси англійської мови	25	51	10
Курси російської мови		53	58
ВСЬОГО	25	134	110

Недостатньою є чисельність студентів, які вивчають другу іноземну мову (французьку або німецьку). Необхідно збільшити кількість слухачів центрів, які здійснюють підготовку до міжнародних сертифікаційних іспитів.

Враховуючи необхідність збільшення активності університету у міжнародному науково-освітньому просторі, актуальним є завдання створення в університеті перекладацького центру, однією з основних завдань якого повинен стати супровід іноземними мовами діяльності університету та його структурних підрозділів. Планується створення такого центру при кафедрі германської філології шляхом розширення функцій існуючого ПНМЦ цієї кафедри. Крім завдань підвищення рівня мовної підготовки студентів, співробітників університету та сторонніх осіб, перед перекладацьким центром ставляться наступні завдання:

а) сприяння практичній підготовці студентів спеціальності «Переклад» шляхом організації перекладацької та переддипломної практик студентів у структурних підрозділах університету, виконання відповідних замовлень інших юридичних та фізичних осіб, а саме:

- ✓ перекладацька підтримка конференцій, нарад, семінарів, ділових зустрічей, переговорів тощо;
- ✓ перекладацька підтримка при створенні та мовному супроводі веб-сайтів, веб-сторінок, переклад ділової переписки та інших інформаційних матеріалів;
- ✓ надання консультацій з перекладу та переклад науково-технічної, суспільно-політичної, художньої, ділової, юридичної, технічної документації та інших першоджерел;
- ✓ абонентське обслуговування клієнтів електронної пошти (створення електронної поштової скриньки за уповноваженням клієнта, переклад повідомлень на іноземну або рідну мову, оперативне інформування клієнта про наявність на його ім'я повідомлень, їх відправлення тощо).

б) підготовка, організація, та проведення міжнародних мовних екзаменів (тестів) TOEFL, IELTS, TOEIC тощо, а також перекладацька підтримка, консультаційна діяльність та супровід у підготовці пакету документів, пов'язаних зі складанням цих екзаменів (тестів).

7 АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ, ЗАКОРДОННІ СТАЖУВАННЯ. ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ФАХІВЦІВ ДО ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

Необхідною умовою міжнародного академічного співробітництва є достатній рівень

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.20
СумДУ		Версія 01

володіння іноземними мовами всіх його учасників. У свою чергу показники розвитку академічної мобільності є одним із індикаторів рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками університету.

Динаміка змін кількості студентів, які брали участь у різних видах академічної мобільності в цілому по університету показана на рис. 7.1, за факультетами – на рис. 7.2.

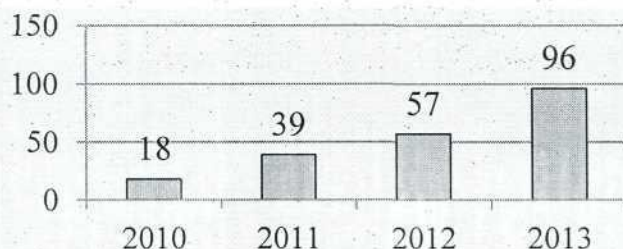

Рисунок 7.1 – Чисельність студентів університету по рокам, які брали участь у програмах академічної мобільності

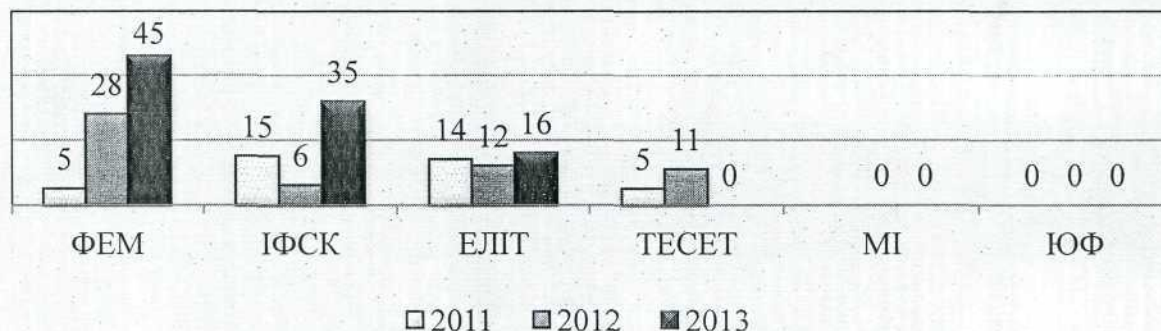

Рисунок 7.2 – Чисельність студентів-учасників програм академічної мобільності за факультетам

Студенти та аспіранти мають можливість підвищити рівень володіння іноземними мовами в рамках програм міжнародної мобільності, що включають літні школи та академії на базі закордонних ВНЗ (переважно Німеччина та Польща – 20 осіб); урядові стипендіальні програми (Китай – 3 особи); програми літнього працевлаштування ZAV, WorkandTravel, CCUSA (Німеччина, США – 70 осіб).

На рис. 7.3 наведено показники академічної мобільності студентів за 2013 рік в розрізі факультетів за видами програм академічного обміну.

Рисунок 7.3 - Показники академічної мобільності студентів за 2013 рік в розрізі факультетів

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.21
СумДУ		Версія 01

Позитивною динамікою характеризується показники академічної мобільності аспірантів (рис. 7.4). У 2013 році 33 аспіранти з чотирьох факультетів (ІФСК, ТЕСЕТ, ФЕМ та ЕЛІТ) брали участь у програмах академічної мобільності за кордоном (рис. 7.5)

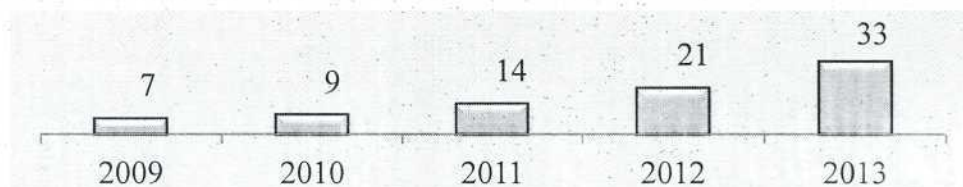

Рисунок 7.4 - Чисельність аспірантів університету, які приймали участь у програмах академічної мобільності

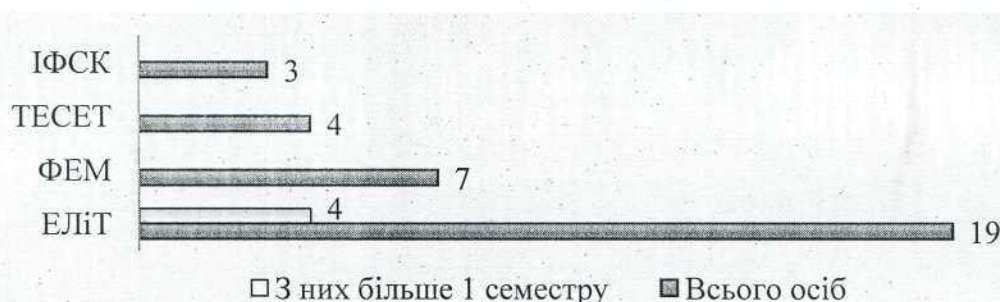

Рисунок 7.5 - Чисельність аспірантів - учасників програм академічної мобільності університету за факультетами

Однією з ознак високого рівня володіння іноземними мовами викладачів університету є їх запрошення на викладацьку діяльність у закордонні ВНЗ. У 2013 році кількість таких фахівців університету становила 22 особи, з них 5 осіб проводили довгострокову викладацьку роботу (більше 3 місяців). Серед приймаючих закладів – університети Франції, Польщі, Німеччини, Китаю, Болгарії.

Важливим чинником, що сприяє розвитку «іншомовності середовища» в університеті є кількість іноземних фахівців, які здійснювали викладацьку роботу на базі університету. Кількість таких осіб у 2012 р. становила 7 осіб, у 2013 р. – 30 осіб, з них 14 викладали більше 3 міс. Серед країн, з яких залучено іноземних викладачів: Російська Федерація (14 осіб), Польща (5 осіб), США, Канада та Франція (по 2 особи відповідно). Факультети та кафедри, які запрошують закордонних фахівців до викладацької роботи: ТЕСЕТ (ЗМ і ДМ, ПГМ); ІФСК (германської філології, журналістики та філології, ФПСТ); ФЕМ (економічної теорії, управління, МУІД); МІ (фізіології та патофізіології).

Також до роботи у СумДУ залучені волонтери – носії іноземних мов за різними міжнародними програмами. У 2013-2014 рр. на базі СумДУ працювали 7 волонтерів - з Німеччини, Австрії, Іспанії, Польщі, Франції та США.

Підготовка міжнародних грантів потребує знання іноземних мов на високому рівні. Для виконання міжнародних грантів загальноуніверситетського рівня, які передбачають інтенсивне використання іноземної мови, залучено близько 100 співробітників університету, а кількість міжнародних індивідуальних грантів щороку зростає (115 індивідуальних, 25 загальноуніверситетських грантів у 2013 рік).

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.22
СумДУ		Версія 01

8 ВИСВІТЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ В ІНШОМОВНИХ ВИДАННЯХ ТА WEB-ПРОСТОРИ

Рівень оприлюднення здобутків наукових шкіл університету у міжнародному просторі тісно пов'язане з відповідною спрямованістю видавничої політики в університеті. В університеті видається 12 наукових фахових видань. З метою надання науковим журналам, що видаються в університеті, статусу міжнародних (видання англійською мовою, їх облікування міжнародними базами даних тощо) в університеті видано системний наказ 160-І від 25.02.2013. Стратегічною метою для кожного наукового журналу, що видається в університеті, є трансформація його у журнал високого рівня, який індексується базою даних Scopus. Відповідно до даного наказу всі наукові журнали мають англійську версію web-сайту, а журнал «Філологічні трактати» - додатково версію сайту німецькою та російською мовами.

Вищезазначеним наказом серед іншого до 31.12.2014 р. ставиться за мету публікувати не менше 25 % статей англійською мовою. На даний час анотації (розширені анотації), частину статей англійською мовою або всі статті англійською мовою публікують 9 з 12 наукових журналів університету.

У табл. 9.1 приведена інформація про кількість наукових статей, які опубліковані англійською мовою кафедрами університету.

Таблиця 8.1 – Кількість наукових статей, що опубліковані кафедрами університету англійською мовою

Кафедри	Кількість за роками		
	2011 р.	2012 р.	2013 р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Загальної механіки і динаміки машин	3	1	3
Загальної хімії	0	0	1
Опору матеріалів і машинознавства	2	6	0
Прикладного матеріалознавства та технології конструкційних матеріалів	1	0	0
Прикладної гідроаеромеханіки	4	1	2
Прикладної екології	0	1	1
Процесів та обладнання хімічних і нафтопереробних виробництв	1	4	6
Технічної теплофізики	0	4	6
Технології машинобудування, верстати та інструменти	0	3	7
Всього по ф-ту ТеСЕТ	11	20	26
Германської філології	2	3	8
Журналістики та філології	1	2	1
Іноземних мов	2	0	4
Мовної підготовки іноземних студентів	0	1	0
Теорії та практики перекладу	1	0	2
Філософії, політології та інноваційних соціальних технологій	0	0	5
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Всього по ф-ту ІФСК	6	6	20
Акушерства та гінекології	0	0	0
Анатомії людини	1	1	4
Біофізики, біохімії, фармакології та біомолекулярної інженерії	3	5	6

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.23
СумДУ		Версія 01

Внутрішньої медицини післядипломної освіти	2	1	1
Гігієни та екології з курсом мікробіології, вірусології та імунології	1	1	2
Загальної хірургії, радіаційної медицини та фтизіатрії	0	1	1
Інфекційних хвороб з епідеміологією	0	0	2
Нейрохірургії та неврології з курсами психіатрії, наркології, дерматовенерології, професійних хвороб, клінічної імунології, алергології	0	0	0
Ортопедії і травматології з курсами анестезіології та інтенсивної терапії, урології, отоларингології, невідкладних станів, офтальмології	0	1	0
Патологічної анатомії	0	2	3
Педіатрії з курсом медгенетики	0	1	0
Педіатрії післядипломної освіти з курсами пропедевтики педіатрії і дитячих інфекцій	0	0	0
Сімейної медицини післядипломної освіти з курсами пропедевтики внутрішніх хвороб	0	0	3
Соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я	0	0	1
Фізіології і патофізіології з курсом медичної біології	5	4	3
Хірургії з дитячою хірургією з курсом онкології	0	2	0
Всього по медичному інституту	12	19	24
Адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки	0	0	1
Історії	0	0	0
Права	0	0	1
Всього по юридичному ф-ту	0	0	2
Електроенергетики	0	0	2
Електроніки і комп'ютерної техніки	3	12	13
Загальної та теоретичної фізики	7	7	8
Комп'ютерних науки	21	15	23
Математичного аналізу і методів оптимізації	4	7	6
Моделювання складних систем	5	10	23
Наноелектроніки	10	39	35
Прикладної та обчислювальної математики	3	0	4
Прикладної фізики	12	17	20
Всього по ф-ту ЕЛІТ	63	99	98
Економіки та бізнес-адміністрування	5	8	6
Економічної теорії	1	2	3
Маркетингу та управління інноваційною діяльністю	0	1	2
Управління	0	3	9
Фінансів	0	1	1
Всього по ФЕМ	6	14	19
Всього по основним ф-там університету та МІ	98	158	189

Аналіз іншомовної (в першу чергу англійською мовою) видавничої активності кафедр університету щодо інших видань (монографії та навчальна література) свідчить, що лише окремі кафедри мають такі видання (табл. 8.2).

Таблиця 8.2 – Кількість монографій, підручників та навчальних посібників, виданих кафедрами університету англійською мовою

Рік	Кількість видань по ун-ту	Кафедри
-----	---------------------------	---------

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.24
СумДУ		Версія 01

2011	5	Наноелектроніки (3); економіки т БА (1); філософії, політології, та ICT (1)
2012	2	Загальної механіки і динаміки машин (1); наноелектроніки (1)
2013	5	Маркетингу та УІД (1); фінансів (1); економічної теорії (1)

Активна «присутність» університету у іншомовному web-просторі також є важливим чинником успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі. Згідно наказу ректора № 1000-I «Про вдосконалення англomовного контенту web-системи СумДУ» від 20.12.2012 р., ставиться завдання структурним підрозділам університету створити свої англomовні web-сайти та своєчасно оновлювати на них інформацію. В наказі надано рекомендації до змісту візитівки структурного підрозділу та визначені відповідальні підрозділи за підтримання в актуальному стані контенту головного web-сайту університету.

Аналіз даних сервісу web-аналітики свідчить, що закордонні відвідувачі web-сайту найбільш зацікавлені в інформації щодо факультетів, напрямів підготовки, спеціальностей, міжнародних проектів. На головному англomовному web-сайті постійно оновлюється інформація відділу міжнародного співробітництва (партнери, грантові проекти, програми мобільності) та науково-дослідної частини (патенти, наукові розробки, конференції).

Найкращі приклади розвитку англomовних web-сайтів університету демонструють ФЕМ, медичний інститут, Шосткінський інститут. В той же час залишається велика кількість підрозділів, які взагалі не мають англomовної версії. Це кафедри: філософії, політології та інноваційних соціальних технологій; мовної підготовки іноземних громадян; моделювання складних систем; права; історії; адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки. Лише однією web-сторінкою представлені англomовні версії сайтів Конотопського інституту, юридичного факультету.

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.25
СумДУ		Версія 01

9 ОСНОВНІ ЗАХОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

1. Першому проректору, деканам факультетів, директору медичного інституту, завідувачам випускових кафедр, начальнику ОМУ, завідувачу кафедри іноземних мов:

- ✓ забезпечити виконання плану впровадження в університеті викладання англійською мовою за напрямками підготовки (спеціальностями) та формами навчання:

Напрямок підготовки (спеціальність)	Форма навчання	ОКР	Плановий термін впровадження (рік)	Стан готовності	Стан впровадження
Лікувальна справа	Денна	Спеціаліст	2004	+	+
Маркетинг	Денна	Бакалавр	2009	+	_*
Мікро- та наноелектроніки	Денна	Бакалавр	2012	+	_*
Менеджмент (менеджмент організацій і адміністрування)	Денна	Бакалавр	2009	+	+
		Спец. (маг.)	2013	+	+
	Дистанційна	Бакалавр	2015	-	-
		Магістр	2016	-	-
Інформатика (інформатика)	Денна	Бакалавр	2010	+	+
		Спец. (маг.)	2014	+	+
	Дистанційна	Бакалавр	2015	-	-
		Спеціаліст	2015	-	-
		Магістр	2016	-	-
Комп'ютерні науки (інформаційні технології проектування)	Денна	Бакалавр	2014	+	_*
		Спец. (маг.)	2018	-	-
	Дистанційна	Бакалавр	2016	-	-
		Спеціаліст	2016	-	-
Економіка довкілля та природних ресурсів	Денна	Магістр	2013	+	+
Якість, стандартизація та сертифікація	Заочна	Спеціаліст	2015 (окремі дисципліни)	-	-
			2015 (всі дисципліни)	-	-
Міжнародна економіка	Денна	Бакалавр	2015	-	-

* Навчання не розпочато із-за відсутності набору іноземних студентів.

- ✓ до 01.02.2015 р. надати пропозиції щодо розширення переліку напрямів підготовки (спеціальностей), насамперед за ОКР «Магістр», з англійською мовою навчання;
- ✓ при послідовному формуванні навчальних планів (в частині обсягів кредитів з іноземної мови, з іноземної мови як дисципліни за вибором тощо) враховувати структуру викладання іноземних мов для студентів нефілологічних фахових спрямувань відповідно до таблиці 3.3 даної Програми;
- ✓ запровадити обов'язкове вхідне тестування з метою формування груп за рівнем підготовки при вивченні студентами «Загального практичного курсу іноземної

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.26
СумДУ		Версія 01

мови» (незалежно від напрямку підготовки студентів);

- ✓ надати можливість вивчення поглибленого курсу (як дисципліни за вибором) для студентів, які після першого року навчання підтвердили відповідний рівень володіння мовою. Для решти студентів, за їх бажанням, пропонувати вивчення іноземних мов у лінгвістичних центрах університету, як додаткова освітня послуга;
- ✓ передбачити кваліфікаційний іспит з іноземної мови для випускників бакалавратури з видачею відповідного сертифікату;
- ✓ вжити заходів щодо збільшення чисельності студентів, які вивчають іноземну мову, як дисципліну за вибором;
- ✓ впровадити викладання окремих дисциплін навчальних планів для українських студентів англійською мовою, зокрема для фахових спрямувань (спеціальностей) ІТ-спрямування;
- ✓ забезпечувати не менше ніж два щорічних захисти студентами дипломних робіт (проектів) іноземними мовами за всіма спеціальностями, навчальними планами яких передбачена така форма державної атестації.

2. Завідувачам кафедри іноземних мов, германських мов та кафедри теорії та практики перекладу:

- ✓ забезпечити виконання плану підготовки науково-педагогічних кадрів кафедр відповідно до Перспективного плану роботи з кадрового забезпечення діяльності СумДУ (зі змінами та доповненнями);
- ✓ вжити заходів щодо збільшення кількості викладачів, які мають міжнародну сертифікацію, що підтверджує їх рівень володіння іноземними мовами;
- ✓ запроваджувати сучасні методики вивчення іноземних мов, які передбачають активне використання технічних засобів, і насамперед інформаційно-комп'ютерних технологій;
- ✓ поширити практику видачі сертифікатів про рівень володіння іноземними мовами викладачів, які завершують підготовку до викладання дисциплін англійською мовою, та слухачам лінгвістичних центрів з підготовки з іноземних мов

3. Першому проректору, завідувачам кафедри теорії та практики перекладу та кафедри германської філології починаючи з 2014/2015 н.р. забезпечити функціонування Перекладацького навчально-методичного центру «LinguoStar» за всіма напрямками його діяльності відповідно до затвердженого Положення про цей центр.

4. Продовжити кадрову політику щодо пріоритетного прийому на роботу до університету співробітників та викладачів, які вільно володіють іноземними мовами. Забезпечити наявність в штаті учбово-допоміжного персоналу кожної кафедри, іншого структурного підрозділу щонайменше одного фахівця, який вільно володіє англійською мовою.

5. Деканам факультетів, директору медичного інституту вжити заходів щодо збільшення чисельності українських студентів, які навчаються у спільних з іноземцями академічних групах з англійською мовою навчання.

6. Першому проректору, директору ДМО:

МОН України	Цільова комплексна програма «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі»	Стор.27
СумДУ		Версія.01

- ✓ збільшити чисельність іноземних студентів з країн, в яких англійська мова є однією з державних мов;
- ✓ у співпраці з фірмами – посередниками, які займаються набором іноземців на навчання, щорічно забезпечувати формування окремих академічних груп за всіма напрямками підготовки (спеціальностями) з англійською мовою навчання (таблиця 4.1). Особливу увагу звернути на збільшення чисельності таких студентів за напрямками підготовки немедичного профілю;
- ✓ вжити заходів щодо збільшення чисельності слухачів Лінгвістичного центру департаменту міжнародної освіти, зокрема з підготовки з китайської мови.

7. Проректору з наукової роботи, відділу докторантури, аспірантури та доаспірантської підготовки при формуванні змісту вивчення іноземних мов у аспірантурі враховувати спеціалізацію студентів (аспірантів) з метою інтеграції мовних вмінь з фаховим змістом, в тому числі шляхом більш тісної співпраці викладачів іноземних мов з викладачами спеціальних дисциплін при розробці курсів для аспірантів.

8. Проректору з НІР та міжнародної діяльності:

- ✓ до 01.03.2015 р. забезпечити відкриття в університеті центру тестування (за сприянням «Освітньо-Екзаменаційного Центру» (м. Київ));
- ✓ спільно з керівниками структурних підрозділів вжити заходів щодо виконання в повному обсязі наказу ректора № 1000-І від 20.12.2012 р. «Про вдосконалення англomовного контенту web-системи СумДУ».

9. Поширити практику діяльності мовного клубу GoodwillClub, який організований студентським ректоратом та студентською службою мобільності студентів СумДУ. До діяльності в GoodwillClub більш активно залучати іноземних студентів – носіїв мови.

10. Керівникам структурних підрозділів посилити контроль за англomовним web-представництвом підрозділу та своєчасним оновленням інформації на англomовних web-сайтах.

11. Не рідше ніж один раз на два роки розглядати на засіданні Вченої ради університету хід виконання цільової комплексної програми «Мовна політика та її реалізація, у тому числі через підвищення рівня володіння іноземними мовами студентами та співробітниками - один із чинників успішності університету у міжнародному науково-освітньому просторі», вносити зміни та доповнення.

Розглянуто та затверджено на засіданні вченої ради СумДУ, протокол № 5 від 28.11.2014 р.

Вчений секретар

А.І. Рубан

РОЗРОБЛЕНО

Перший проректор

В.Д. Карпуша